

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
"ВІННИЦЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ЕКОНОМІКИ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВА ЗУНУ"

Циклова комісія загальноосвітніх, суспільно-гуманітарних та
інформаційних дисциплін

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Заступник директора
з навчально-виховної роботи
ВСП ВФКЕП ЗУНУ
Лілія ЗАБРОДІНА
31 серпня 2023 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
"КУЛЬТУРОЛОГІЯ"**

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність: 053 Психологія

Освітня програма – освітньо-професійна програма «Психологія»

Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр

Форма навчання	Курс	Семестри	Лекції	Практичні	Разом	СРС	Форма контролю
денна	II	III	15	15	90	60	Залік, Зсеместр

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Культурологія» підготовки фахового молодшого бакалавра зі спеціальностей 053 Психологія галузі знань 051 Соціальні та поведінкові науки

Розробник: Руслан ПРИЛИПКО, викладач юридичних та психологічних дисциплін

Робочу програму затверджено на засіданні циклової комісії загальноосвітніх, суспільно-гуманітарних та інформаційних дисциплін

протокол № 1 від «31» серпня 2023 року

Голова циклової комісії Юлія СОРОКА

Схвалено Методичною радою ВСП ВФКЕП ЗУНУ, протокол № 1 від «31» серпня 2023 року

Голова методичної ради

ВСП ВФКЕП ЗУНУ Лілія ЗАБРОДІНА

Форма контролю	СРС	Резон	Прогноз	Лекції	Семестр	Курс	Вид
Земляр	60	90	12	12	III	II	Лекція

**1. СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ
«КУЛЬТУРОЛОГІЯ»**

1.ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «КУЛЬТУРОЛОГІЯ»

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS -3	Галузь знань- 05 Соціальні та поведінкові науки	Статус дисципліни- нормативна Мова навчання- українська
Модулів: 2 (3-й семестр)	Спеціальність: 053 Психологія	Рік підготовки
Змістових модулів: 2 (3-й семестр)		2-й
Загальна кількість годин - 90 год.		Семестр
		3-й
		Лекції 15 годин
Тижневих годин, з них: аудиторних-2год	Освітньо- професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр	Практичні 15 год. Самостійна робота 60год. Вид контролю: залік, -3 семестр

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Мета вивчення дисципліни

Мета вивчення дисципліни - раціональне засвоєння студентами інтегральної культури народів світу, розкриття її багатства через призму національної культури як домінуючої складової, усвідомлення тієї незаперечної істини, що тільки діалог світових культур дозволяє досягнути глибини і особливості національної культури.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Основним завданням вивчення дисципліни є:

- формування знань про сутність культури як форми людської діяльності, її різновиди та історико типологічні ознаки, роль у формуванні особистості та розвитку суспільства.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни.

В результаті вивчення дисципліни «Культурологія» студенти повинні володіти такими **загальними компетентностями**:

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

2.4. Програмні результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми, студенти повинні досягти програмних результатів навчання (ПРН).

ПРН12. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

ПРН13. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.

2.5. Передумови для вивчення дисципліни

Вивчення дисципліни «Культурологія» передбачає наявність базової загальної середньої освіти

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «КУЛЬТУРОЛОГІЯ»

Змістовий модуль I. Специфіка культурологічного знання та генеза культури.

Тема 1.1. Специфіка культурологічного знання.

Культурологія як наука. Предмет і об'єкт культурології. Завдання культурології. Методологія й метод культурології. Головні структурні компоненти культурології: філософія культури, соціологія культури, історія культури. Етнографія, релігієзнавство, історія науки і техніки, етика та естетика в структурі культурологічного знання. Функції культурології. Особливості культурології як навчальної дисципліни. Теоретичний та історичний блоки знань в культурології. Основні культурологічні концепції.

Актуальність культурологічних проблем в сучасних умовах. Культура як людський спосіб буття. Людина як творець та створіння культури. Культура і творчість як креативна активність, культура як смисловий світ людини, міра людського в людині та суспільстві. Закон розвитку та функціонування культури.

Традиційний і новаторський рівні культури.

Тема 1.2. Генеза культури.

Історична еволюція людства. Культура первісного суспільства та її особливості.

Синкретизм мислення первісної людини. Міфологічна свідомість.

Виникнення мистецтва та його функції.

Культура цивілізацій Стародавнього Сходу. Культура Стародавнього Єгипту.

Особливості світосприймання єгиптян: релігія, магія, міфологія.

Заупокійний культ. Наукова думка: медицина, математика, астрономія та зачатки наукового світогляду. Естетичні уявлення стародавніх єгиптян.

Культура Месопотамії. Своєрідність месопотамської культури: космос як держава.

Життя в Шумері та Вавилоні. Писемність і література. Перші в світі правові кодекси.

Культура Давньої Індії. Праісторія: культура Хараппи та культура

"Рігведи". Повсякденне життя: касти, сім'я та мораль. Різноманітність релігійних систем (індуїзм, джайнізм, буддизм та іслам).

Культура Давнього Китаю. Унікальність китайської культури: ритуал та етика.

Релігійно-філософські вчення: конфуціанство,

даосизм, буддизм. Своєрідність мистецтва: триєдність каліграфії, поезії та живопису.

Тема 1.3. Співвідношення культури та цивілізації.

Етимологія слова "цивілізація". Історія та логіка взаємовідносин між цивілізацією та культурою. Типологія цивілізацій. Критерії розподілу

цивілізацій за пануючим типом господарської діяльності - землеробські та індустріальні, або приморські та континентальні (європейська цивілізація) тощо. Риси соціально-економічної еволюції як основа типології.

Антична культура - тип європейської раціональної культури. Періоди в історії культури античного світу. Крито-мікенська культура. Характерні риси давньогрецької культури. Грецькі міфи та пантеон Олімпу. Полісна культура.

Самобутність давньоримської культури. Еволюція від полісу до імперії. Релігійна еволюція. Римське право та його значення. Своєрідність світогляду. Раціоналізм та громадянські чесноти римлян. Вплив грецької традиції.

Римське мистецтво. Архітектура, скульптура, театр. Ораторська та історична література.

Змістовий модуль 2. Соціокультурна динаміка. Культура і цивілізація. Тема

2.4. Соціокультурна ситуація в період Середньовіччя.

Візантійська культура. Візантійська імперія на рубежі двох епох і на стику двох континентів. Зв'язки між Заходом і Сходом. Загальні особливості візантійської культури та етапи її розвитку. Народження нової ідеології: від язичництва до християнства. Іконоборство. Храмове мистецтво та іконопис.

Іконографічний канон.

Європейська культура. Християнська теологія і церква, їх роль у феодальному суспільстві Західної Європи. Домінування християнської теології в культурі.

Символізм середньовічного мислення. Релігійна і світська культура. Народна "сміхова" культура. Рицарська культура. Середньовічні школи та університети.

Схоластика. Західноєвропейська наука. Алхімія і містика.

Тема 2.5. Європейське Відродження та український Ренесанс: культурологічні паралелі.

Соціально-економічні передумови культури Відродження. Характер культури Ренесансу. Нові ідеї та ідеали. Відродження античності й відкриття світу людини (гуманізм). Титани італійського Відродження. Спосіб життя, цінності та норми.

Філософія. Зародження емпіричної науки. Винаходи нової епохи. Географічні відкриття. Перші моделі гуманітарної освіти.

Північне Відродження й принципові зрушення в мистецтві. Тенденції ренесансного розвитку в Англії, Іспанії, Франції.

Криза гуманістичних ідеалів та її відбиття у творчості Мікеланджело, Шекспіра, Сервантеса. Духовний потенціал епохи Відродження, її вплив на розвиток української культури.

Тема 2.6. Техніка, культура та природа людини у ХІХ столітті.

Промислова революція в Європі та її вплив на соціально-економічні відносини, побут, духовний світ людини, науку, культуру.

Ідейна атмосфера ХІХ ст. Романтизм як світовідчуття та напрямок у мистецтві. Естетична самобутність, суттєві риси та течії романтизму.

Формування національних романтичних шкіл в європейському музичному мистецтві, літературі, живопису.

Формування історичного погляду на особу і зумовленого ним художнього методу реалізму. Реалізм у європейській літературі та мистецтві.

Формування технічної інтелігенції. Урбанізація. Пошуки нових естетичних принципів. Прагнення до нових засобів зображення у мистецтві. Тенденції модернізму та їх філософське обґрунтування.

Тема 2.7. Ідея рівноправності культур у сучасному світі та поняття культурної ідентифікації.

Співвідношення особистісного й загальнолюдського як вагомий фактор культурного розвитку. Категорії "етноцентризму" та "культурного релятивізму" Культурні універсали та конфлікти, пов'язані із розвитком культури. Поняття культурної ідентифікації.

Духовна атмосфера в Європі у роки світових війн. Науково-технічна революція.

Загострення проблем гуманізму в житті та мистецтві. Авангардизм у мистецтві.

Друга половина ХХ ст. Вплив екзистенціалізму та фрейдизму на художніпошуки середини століття. Література другої половини ХХ ст.

Становлення і розвиток кіномистецтва. Джаз і рок-музика. Філософські основи"масової культури" та її соціальні функції. Елітарна культура.

Культурна самобутність народів світу. Різноманітність культур і засоби масової інформації. Рух до інформаційного суспільства. Культура постмодернізму.

Характерні риси постмодернізму.

Становлення нової культурної парадигми як спроба пошуку виходу з новітньої кризи цінностей. Космізація та екологізація культури.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «КУЛЬТУРОЛОГІЯ»

№ п/п	Найменування тем	Всього	Лекцій	Прак тичні	Сам. робота
	Розділів 1. СПЕЦИФІКА КУЛЬТУРОЛОГІЧНОГО ЗНАННЯ ТА ГЕНЕЗА КУЛЬТУРИ.				
1.1.	Специфіка культурологічного знання	4	2		2
1.2.	Генеза культури	6		2	4

1.3.	Співвідношення культури та цивілізацій	12	2		10
1.4.	Міфи як елементи світорозуміння і початкові форми духовної культури.	4		2	2
1.5.	Види культурних норм.	6	2		4
1.6.	Світ ісламської культури.	6		2	4
	Всього за розділом	38	6	6	26
	Розділ 2. СОЦІОКУЛЬТУРНА ДИНАМІКА. КУЛЬТУРА І ЦИВІЛІЗАЦІЯ				
2.1.	Доколумбові цивілізації та їхня специфіка.	6	2		4
2.2.	Зміст поняття "художня культура" та її провідні функції.	4		2	2
2.3.	Феномен культури "протесту".	4	2		2
2.4.	Проблема співвідношення масового та елітарного в культурі.	6		2	4
2.5.	Соціокультурна ситуація в період Середньовіччя	10	2		8
2.6.	Екологія й екологічна культура.	4		2	2
2.7.	Зародження емпіричної науки	4	2		2
2.8.	Романтизм в мистецтві	4		2	2
2.9.	Домінування в християнській теології в культурі	3	1		2
3.0.	Культурна ідентифікація	7		1	6
	Разом за розділом:	52	9	9	34
	ВСЬОГО З КУРСУ:	90	15	15	60

5. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Специфіка культурологічного знання.	2
2.	Гене́за культури.	2
3.	Співвідношення культури та цивілізації.	2
4.	Соціокультурна ситуація в період Середньовіччя.	2
5.	Європейське Відродження та український Ренесанс: культурологічні паралелі.	2
6.	Техніка, культура та природа людини у ХІХ столітті.	2
7.	Ідея рівноправності культур у сучасному світі та поняття культурної ідентифікації.	2
8.	Поняття культурної ідентифікації.	1

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва тем	Кількість годин
1.	Культура як предмет культурології	2
2.	Культура стародавнього Сходу та її значення	2
3.	Культура античного світу	2
4.	Культура Візантійської імперії	2
5.	Культура середньовічного Відродження	2
6.	Культура Реформації і Просвітництва в Європі (XVII-X VIII ст.)	2
7.	Світова культура ХІХ - ХХ ст.	2
8.	Світова культура початку ХХІ ст.	1

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна навчальна робота розрахована на формування практичних навичок у роботі студентів з літературою, орієнтування їх на критичне осмислення здобутих знань і глибоке вивчення теоретичних і практичних проблем культурного та духовно-практичного життя людської спільноти, норм моралі, загальнолюдських цінностей, культурологічними концепціями, ознайомлення наявними культурного мислення.

які розкривають поліфонізм і плюралізм

Форми самостійної роботи

- Опрацювання лекційного матеріалу.
- Самостійне вивчення тем курсу та окремих питань за навчальною літературою, монографіями, науковими статтями.

-Підготовка до семінарських занять.

- Підготовка до письмових контрольних робіт.

- Підготовка рефератів та наукових доповідей на студентські наукові гуртки, наукові конференції.

№ з/п	Тема курсу та тематика СРС	Термін контролю
	2-й семестр	
1	Міфи як елементи світорозуміння і початкові форми духовної культури. Скласти тестові завдання з теми (2-3 до кожного питання плану практичного заняття). 2. Скласти глосарій до теми з 10 термінів.	2 тиждень
	Разом за тему 5 (години)	6
2.	Види культурних норм. 1. Скласти тестові завдання з теми (2-3 до кожного питання плану практичного заняття). 12. Скласти глосарій до теми з 10 термінів.	4 тиждень
	Разом за тему 8 (години)	6
3.	Світ ісламської культури. (1. Скласти тестові завдання з теми (2-3 до кожного питання плану практичного заняття). 12. Скласти глосарій до теми з 10 термінів.	8 тиждень
	Разом за тему 8 (години)	6
4.	Доколумбові цивілізації та їхня специфіка. Скласти тестові завдання з теми (2-3 до кожного питання плану практичного заняття). 2. Скласти глосарій до теми з 10 термінів. 3. Скласти схему "Доколумбові цивілізації".	10 тиждень
	Разом за тему 8 (години)	6
5.	Зміст поняття "художня культура" та її провідні функції. Скласти тестові завдання з теми (2-3 до кожного питання плану практичного заняття). 2. Скласти глосарій до теми з 10 термінів.	12 тиждень
	Разом за тему 11 (години)	10
6.	Феномен культури "протесту". Скласти тестові завдання з теми (2-3 до кожного питання плану практичного заняття). 2. Скласти глосарій до теми з 10 термінів.	14 тиждень

	Разом за тему 9 (години)	8
7.	Проблема співвідношення масового та елітарного в культурі. Скласти тестові завдання з теми (2-3 до кожного питання плану практичного заняття). 2. Скласти глосарій до теми з 10 термінів.	16 тиждень
	Разом за тему 9 (години)	10
8.	Екологія й екологічна культура. Скласти тестові завдання з теми (2-3 до кожного питання плану практичного заняття). 2. Скласти глосарій до теми з 10 термінів.	20 тиждень
	Разом за тему 8 (години)	8
	Всього	60

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі навчання курсу використовуються з'ясувальні-ілюстративні, репродуктивні, проблемні, дослідницькі методи з такими формами роботи як лекція, семінар, співбесіда, ілюстрування візуальним матеріалом, розв'язування творчих завдань, робота з літературою в бібліотеках і Інтернеті. Показ відеофільмів.

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

В процесі вивчення дисципліни "Культурологія" використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студента: дати визначення понять, сформулювати теоретичні положення.

Вміє застосовувати знання при виконанні завдань за зразками.

- поточне тестування та опитування;
- підсумкове тестування по кожному змістовому модулю;
- директорська контрольна робота;
- оцінювання виконання індивідуального завдання;
- іспит.

Підсумковий бал (за 100 - бальною шкалою) з дисципліни «Політологія»

визначається як середньозважена величина, в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

2 семестр			
Заліковий модуль 1 (модульна контрольна робота)	Заліковий модуль 2 (директорська контрольна робота)	Заліковий модуль 3 (середнє по поточних оцінках)	Разом
25%	50%	25%	100%
тиждень (9)	тиждень (17)	тиждень (18)	

Шкала оцінювання

За шкалою навчального закладу	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90 – 100	відмінно	A (відмінно)
85 – 89	добре	B (дуже добре)
75 – 84		C (добре)
65 – 74	задовільно	D (задовільно)
60 – 64		E (достатньо)
35 – 59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1 – 34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

«ВІДМІННО» - знання глибокі, міцні, системні. Студент застосовувати їх для виконання завдань пошукового характеру, може самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища, виявляти й відстоювати власну позицію.

«ДОБРЕ» - відповідь повна, правильна, логічна, обґрунтована, хоча їй бракує власних суджень. Студент вміє робити висновки, виправляти допущенні неточності, він знає суть понять, явищ, вміє пояснити основні теоретичні положення, може самостійно застосовувати знання в типових ситуаціях.

«ЗАДОВІЛЬНО» - відповідь правильна, але недостатньо осмислена. Студент розуміє основний навчальний матеріал, здатний з помилками

«НЕЗАДОВІЛЬНО» - відповідь зі значними помилками і неточностями, студент відтворює менш як половину навчального матеріалу, має нечіткі викладача.

уявлення про об'єкт вивчення, елементарні завдання виконує лише за допомогою

10. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Робоча навчальна програма з дисципліни: " Культурологія "
2. Матеріали комп'ютерних презентацій лекційного курсу " Культурологія "
3. Питання для поточного контролю.
4. Тестові завдання.
5. Пошукові роботи студентів.
6. Завдання для проведення модульного контролю, ДКР.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Іваненко В. В. Історія української культури : навч. посіб. / В. В. Іваненко, Г. Г. Кривчик. – Дніпропетровськ : РВВ ДНУ, 2010. –98 с.
2. Історія світової та української культури : підручник / В. А. Греченко, І. В. Чорний, В. А. Кушнерук, В. А. Режко. – К. : Літера ЛТД, 2010. – 480 с
3. Історія української культури : навчальний посібник / за ред. : В. П. Мельника, М. В. Кашуби, А. В. Яртия. – Львів : ЛНУім. І. Франка, 2012. – 482 с.
4. Культурологія : теорія та історія культури : навч. посіб. рек. МОН України / за ред. І. І. Тюрменко. – К. : ЦУЛ, 2010. – 370 с.
5. Культурологія. Українська та зарубіжна культура : навч. посібник / за ред. М. М. Заковича. – К. : Знання, 2010. – 592 с.
6. Чабан Н. І. Навчальний посібник з історії української культури / Н. І. Чабан. – Херсон 2010 – 211 с.
7. Шейко . М. Історія української культури : навч. посібник / В. М. Шейко, В. Я. Білоцерківський. – К. : Знання, 2012. – 272 с.
8. Шейко В. М. Культурологія : навч. посіб. рек. МОНМСУ / В. М. Шейко, Ю. П. Богуцький, Е. В. Германова. – К. : Знання, 2012. – 494 с.
9. Греченко В.А. Історія світової та української культури з тестовими завданнями
В.А. Греченко, І. В. Чорний. Київ : Літера, 2009. 414 с.
10. Історія світової культури. Культурні регіони : навчальний посібник / Керівник авторського колективу Л.Т. Левчук. Київ: Либідь, 2000. 520 с

